

Beşinci Üniversite Kurultayı Ankara'da Yapıldı...

BİLİM DIŞINDA YOL GÖSTERİCİ SEÇİLEMEZ

Beşinci Üniversite Kurultayı'nın ardından açıklanan bildirmede, üniversitenin temel unsurunun "bilim" olduğu vurgulanarak, bilim dışında bir yol gösterici seçilemeyeceğinin altı çizildi. Bildirmede, "Bu kapsamda üniversitelerimizin en vazgeçilmez gereksinimi 'bilimsel özgürlük'tür. Bilimin ülkemizin geleceğinin kurulmasının temel aracı haline getirilmesi, bilimsel bulguların yaşamın her alanında halkın refahı ve esenliğine katkıda bulunan maddi bir güce dönüştürülmesi ve üniversitelerimizin tüm topluma aydınlanma ışığını yayan merkezler olması gerekir" denildi.

Beşinci Üniversite Kurultayı, ODTÜ'nün ev sahipliğinde 15-16 Ekim 2010 tarihinde Ankara'da toplandı. Samsun Akademik Elemanlar Derneği, Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği, Bilim ve Ütopya Kooperatifi, Ege Öğretim Elemanları Derneği, Çukurova Öğretim Elemanları Derneği, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği, Hacettepe Öğretim Elemanları Derneği, İnönü Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği, İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği, Tüm Öğretim Elemanları Derneği, Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği, Üniversite Konseyleri Derneği ve Van Üniversite Öğretim Elemanları Derneği'nin katılımcısı olduğu kurultay sonucunda bir bildirme yayınlandı. Bildirmede, tüm üniversiteler ve konuyla ilgili kurum ve kuruluşlar, "bilimi üniversitelerimizin temel unsuru ve ülkemizin geleceğini kurmanın aracı haline getirme" programını tartışmaya ve bu alanda sürdürülecek mücadeleye katkıda bulunmaya davet edildi. Ayrıca, Türkiye'deki bütün üniversite öğretim elemanları da örgütlenmeye

ve üniversite sorunlarına sahip çıkmaya çağrıldı.

Bildirmede başlıklar halinde temel talepler ve görüşler şöyle ortaya konuldu:

"Baskı Altında Suskun Üniversite Modeli" Kabul Edilemez: Bugünkü siyasal iktidar, üniversiteleri kendine bağımlı kurumlar haline getirmek için her türlü olanağı kullanmaktadır. YÖK, kaldırılması bir yana, iktidarın denetimi altına geçtikten sonra, merkezîyetçi yapısı daha da güçlendirilmiş, 12 Eylül Darbesi'nin bu kuruma yüklediği 'üniversiteleri zapturapt altına alma' işlevine yeniden kavuşturulmuştur. Rektörlük ve yönetim kademelerine yapılan atamalarda, bilim yerine iktidar yandaşlığı esas alınmakta, dincigerici bir kadrolaşmaya gidilmek-

tedir. Üniversitelerini cemaat ve tarikatların elinden kurtarıp çağdaş bilim kurumları haline getirmeye çalışan rektörler, soruşturmaya uğrayıp tutuklanırken, üniversitelerde sivil polis karargâhları kurma girişimi de, bu bilim karşıtlığının güvenliğini sağlamak içindir. Bütün bu baskılar, dogmayı esas alan iktidarın 'bilimden özgür' hale gelme hedefine yöneliktir. Bizler, üniversitelerimizin, ülkemizin geleceğini ilgilendiren tüm konularda topluma bilimin ışığını taşıyan aydınlanma merkezleri haline gelmesini istiyor ve bunun uğraşını veriyoruz.

Kâr İçin Bilim, Ticaret İçin Eğitim Yapılmaz: Yüksek öğretim sisteminin ticarileşmesi ile bilim sermayenin hizmetine sunulmuş, bilimin özerkliği

sorgulanır hale gelmiştir. Bu bağlamda bilimin temel motivasyonu olan 'toplumsal sorumluluk ve toplumsal ilerleme' yerini 'piyasanın ihtiyaçlarına' bırakmıştır. Bilimi ve eğitimi, ülkemizin geleceğinin inşasının itici gücü ve birleştirici harcı haline getirmek, ancak insan gücümüzün ulusal bir değer olarak görülüp, bu etkinliklerin kamu eliyle planlanması ve yürütülmesiyle olanaklıdır. Son dönemde sayıları hızla artan vakıf üniversitelerinin payının ulaştığı boyutların yanı sıra, kamu üniversitelerinin 'kendi gelirlerini kendilerinin karşılaması' uygulamasının yaygınlaştırılması, bu üniversitelerimizin de giderek 'özelleşmesine' yol açmaktadır.

Bilim ve Eğitimin Metalaşması Çürümeye Yol Açmaktadır: Her türlü hizmetin alışverişin konusu haline getirilmesi ve bilimin üniversitenin temel unsuru olmaktan çıkarılmaya çalışılması, hem öğrenciler, hem de öğretim elemanları düzleminde bilim ahlâk ihlallerinin giderek artmasına neden olmaktadır. Dönem ödevi ve tez hazırlayan şirketler, intihaller, parayla makale basan sözde 'bilimsel dergiler', 'taşeron ortak yazarlar', artık kaygı verici bir sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunun, üniversite sistemimizi ciddi biçimde tehdit eden bir sorun olarak ivedilikle ele alınması gerektiği kanısındayız.

Üniversitede Gericiliğe İzin Verilemez: Üniversitelerimizde aklın esaret altına alınmasına izin verilemez. Mutlak itaate dayanan sistemlerde, aklın özgürleşmesinden ve inançların özgürce seçiminden bahsedilemez. İnanç özgürlüğü, toplum düzeninin dünden kaynaklanan kurallarla belirlenmesine son vererek, bireyin inancını kendi vicdanına ve kendi seçimine bırakan laiklikle olanaklı hale gelebilir. Üniversitelerde türbana özgürlük zemininde tartışanlar Dünya Ekonomik Forumu tarafından hazırlanan Cinsiyet Ayırımı Raporu'nda da gösterildiği gibi Türkiye'de kadının toplum yaşamından uzaklaştırıldığı göstermektedir. Bugünün Türkiye'sinde türban 'bireysel özgürlük' değildir. Türban aklın ve kadının esareti,

piyasacılığın ve gericiliğin üzerinin örtülmesidir. Gericiliğin hakim kılındığı yerde bilim yapılamaz. Bizler, tüm üniversitelerimizi, hiçbir inanç sahibini rencide etmeksizin, 'türban' konusunda yapılan inanç istismarına son vermek amacıyla, tüm öğrencilerini ve toplumu bilim adına aydınlatma görevini yerine getirmeye çağırıyoruz.

Rektörlük Seçimlerinde Seçilen Değil Atananın Onaylandığı Sistemden Vazgeçilmelidir: Rektör belirleme süreci tam bir aldatmacadır. Bugünkü süreç öğretim üyelerinin iradesini hiçe sayarak seçimin yalnızca göstermelik bir faaliyet olduğunu göstermektedir. Bugünkü seçim sistemi üniversiteleri siyasi iktidarın bir uzantısı konumuna getirmektedir. Uygulanan bu sistemden derhal vazgeçilmeli gerçek bir demokrasi işletilerek, üniversitenin tüm bileşenlerinin iradesi esas alınmalıdır.

Atama ve Yükseltmelerde Tek Ölçüt Bilimsel Liyakat Olmalıdır: Atama ve yükseltmelerde bilimsel liyakat dışında ölçütlerin kullanılması, geric kadrolaşmanın önünü açmakta bilimsel saygınlığı zedelemektedir. Özellikle araştırma görevlilerinin iş güvencesinin elinden alınması, yardımcı doçent kadrolarının yenilenmemesi iş kaybetme korkusuna neden olmakta ve bilim üretimini niteliksizleştirmektedir. Korkular ve

süreklileşmiş nicelik baskısı altında bilim yapılamaz.

Bilimsel Çalışma ve Yüksek Öğretimde Niteliğe Ağırlık Verilmelidir: Mevcut üniversitelere ayrılan kaynaklar, araştırma altyapısı ve öğretim üyeleri açısından herhangi bir iyileştirme yapılmadan plansız, altyapısız onlarca yeni üniversitelerin açılması ve mevcut üniversitelerin öğrenci kontenjanlarının artırılması, öğretimin nitel düzeyinde ciddi düşüşlere ve üniversiteler arası farklılıkların artmasına neden olmaktadır. Bugün daha çok öğrenim aşamasında yaşanan bu sorun, özellikle tıp ve halkın yaşamını doğrudan etkileyen diğer uygulamalı alanlarda, büyük sorunlara yol açmaktadır. Bu nitelik arayışı gözetilerek zorunlu eğitim 12 yıla çıkartılmalıdır.

Ulusal Bilim Politikası Oluşturulmalıdır: Bilim gündeminin bir kaynağını bilimin kendi iç gelişimi oluştururken, diğer kaynağını da toplumun bilimin önüne getirdiği sorunlar oluşturur. Bu nedenle, ülkemizin acilen bir ulusal bilim politikasına ihtiyacı vardır. Bu politika oluşturulmadığı sürece, kendi bilim gündemimizi, başka coğrafyaların ihtiyaçlarına bağımlı hale getirmiş oluruz. Bunun en somut örneği beyin göçüdür. Geliştirilecek bu politika esas alınarak Türkçe'nin bilim dili olarak kullanılmasına ve yaygınlaşmasına özen gösterilmelidir. ◀